

**Homo
Digitalis**
Protect your rights

Δημόσια Διαβούλευση αναφορικά με τον καθορισμό του Σημείου Τερματισμού Δικτύου (ΣΤΔ)

Αθήνα, Τρίτη 06 Απριλίου 2021

Οι θέσεις των Homo Digitalis και Sarantaporo.gr

Εισαγωγικό σημείωμα

Η Homo Digitalis αποτελεί Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με έδρα την Αθήνα και πεδίο δράσης την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή.

Η AMKE Sarantaporo.gr είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με κύριο σκοπό την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων πολιτών κοινωφελούς χαρακτήρα, με επιτυχημένο παράδειγμα το [Ασύρματο Κοινοτικό Δίκτυο Sarantaporo.gr](#), βραβευμένο από την Ε.Ε. με το [European Broadband Awards 2019](#).

Χαιρετίζουμε την πρωτοβουλία της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) να προσκαλέσει μέσω της διαδικασίας της Ανοιχτής Διαβούλευσης τους ενδιαφερόμενους φορείς να προχωρήσουν στην υποβολή σχολίων και θέσεων σχετικά με την παρούσα υποβληθείσα πρόταση για τον καθορισμό του Σημείου Τερματισμού Δικτύου (ΣΤΔ), όπως ορίζεται στον ν.4727/2020. Με την παρούσα επιστολή, τοποθετούμαστε δημόσια για τις ερωτήσεις που θέτει η ΕΕΤΤ, επιδιώκοντας τη βέλτιστη προστασία των δικαιωμάτων των χρηστών.

Ο καθορισμός του Σημείου Τερματισμού του δικτύου (ΣΤΔ) αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα όλων των εμπλεκόμενων μερών, ενώ οι οργανισμοί μας ενεργοί στον σχετικό τομέα. Μάλιστα, η Homo Digitalis έχει συμμετάσχει σε σχετική δημόσια διαβούλευση του αρμόδιου φορέα των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (BEREC) τον Νοέμβριο του 2019 ενώ έλαβε μέρος και σε συνάντηση εμπειρογνομημόνων που διοργάνωσε ο ίδιος φορέας στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο του 2020.

Απαντήσεις στην ΕΕΤΤ και τις ερωτήσεις της δημόσιας διαβούλευσης

1. Πιστεύετε ότι είναι αναγκαίο ή όχι να οριστεί το σημείο τερματισμού δικτύου; Παρακαλούμε τεκμηριώστε την άποψη σας.

Οι δύο οργανισμοί συντάσσονται απόλυτα με την προσπάθεια της ΕΕΤΤ να δημιουργήσει μεγαλύτερη νομική σαφήνεια για τον ορισμό του ΣΤΔ στην Ελλάδα, σε συμμόρφωση με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ουδετερότητα των τηλεπικοινωνιών και δικτύου. Κρίσιμης σημασίας είναι ο Κανονισμός ΕΕ/2015/2120 (εφεξής “ο Κανονισμός”) και η Οδηγία ΕΕ/2008/63(εφεξής “η Οδηγία”). Οι αρχές της διαδικτυακής αυτοδιάθεσης και ανεξαρτησίας από τους παρόχους πρόσβασης στο διαδίκτυο διαπνέουν τα δύο νομοθετήματα.

Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 1 του Κανονισμού και την αιτιολογική σκέψη 3 της Οδηγίας προκύπτει σαφώς ότι οι τελικοί χρήστες πρέπει να έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν τον δικό τους τερματικό εξοπλισμό.

Η ελευθερία επιλογής τερματικού εξοπλισμού εξασφαλίζει πολλαπλά οφέλη, καθώς δημιουργεί υγιή ανταγωνισμό στην αγορά τερματικού εξοπλισμού για την πρόσβαση στο δίκτυο και τις συμπληρωματικές παρεχόμενες υπηρεσίες, πχ VoIP τηλεφωνία, Video on Demand, κ.α. Επίσης, βελτιώνει την διαχείριση της κίνησης στο δίκτυο καλωδίωσης και στο δίκτυο DSL και ενισχύει τη διαφάνεια. Παράλληλα, δεν δημιουργεί ζητήματα στην ασφάλεια του δικτύου και τη χρήση του από τους παρόχους ή άλλους χρήστες.

Ο καθορισμός της θέσης του ΣΤΔ είναι σημαντικός για την ελεύθερη επιλογή του τερματικού εξοπλισμού, καθώς και για τη διαχείριση της κίνησης στο δίκτυο και την επίτευξη διαφάνειας. Ο καθορισμός της θέσης του ΣΤΔ δεν πρέπει να επιφέρει περιορισμούς στα τελικά δικαιώματα των χρηστών, όπως προκύπτουν από τον Κανονισμό και την Οδηγία. Οι πάροχοι πρόσβασης στο διαδίκτυο δεν πρέπει να επιβάλλουν περιορισμούς στη χρήση τερματικού εξοπλισμού που συνδέονται με το δίκτυο επιπρόσθετα από εκείνους που επιβάλλονται από κατασκευαστές ή διανομείς τερματικού εξοπλισμού.

2. Ποιο σημείο θεωρείτε καταλληλότερο να ορισθεί ως σημείο τερματισμού δικτύου (Α, Β ή C). Τεκμηριώστε την απάντησή σας.

Όπως έχει σημειώσει και στην υποβολή προτάσεων της προς τον BEREC κατά τη σύνταξη του σχεδίου Κατευθυντήριων Γραμμών του σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις για τον καθορισμό του ΣΤΔ σε διαφορετικές τοπολογίες δικτύου, η Homo Digitalis συμφωνεί με τον BEREC ότι η θέση του ΣΤΔ στο σημείο Α συνεισφέρει τα μέγιστα στον ανταγωνισμό στην αγορά τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού. Η πολυετής εμπειρία του ασύρματου κοινοτικού δικτύου Sarantaro.gr με τη δυνατότητα επιλογής τερματικού εξοπλισμού στο δίκτυό του από διάφορους κατασκευαστές και προσαρμογής του στις ανάγκες του, συνηγορεί σε αυτό. Μάλιστα, ο ανταγωνισμός αυτός δεν περιορίζεται σε όφελος για τους χρήστες αποκλειστικά σε οικονομικούς όρους. Ενισχύει τις απαιτήσεις και τα πρότυπα ασφαλείας, αυξάνει την ποιότητα των υπηρεσιών και βελτιώνει την εξυπηρέτηση των πελατών, καθώς και την προαγωγή των ψηφιακών δεξιοτήτων των πολιτών που επιθυμούν να εμπλακούν περισσότερο με τις σύγχρονες τεχνολογίες τηλεπικοινωνιών..

Υπογραμμίζουμε ότι ο καθορισμός του ΣΤΔ στο σημείο Α θα επιτρέψει στους χρήστες να λειτουργούν αυτόνομα τα δίκτυά τους, θα τους επιτρέψει να αλλάζουν παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου με μεγαλύτερη ευκολία, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών VoIP τηλεφωνίας και Video on Demand, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό και σε αυτή την αγορά, καθώς και θα

περιορίσει την εξάρτηση των χρηστών από τους παρόχους πρόσβασης στο διαδίκτυο και τις πρακτικές επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων που εφαρμόζουν.

Συμπερασματικά, η θέση του ΣΤΔ στο σημείο Α:

- Θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό στην αγορά τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού και τον ανταγωνισμό παρόχων υπηρεσιών VoIP τηλεφωνίας και Video On Demand.
- Θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των παρόχων πρόσβασης στο διαδίκτυο.
- Θα ενισχύσει την διαδικτυακή ουδετερότητα.
- Θα ενισχύσει τις ψηφιακές δεξιότητες των πολιτών.
- Είναι η πλέον σύμφωνη με το γράμμα και το πνεύμα του Κανονισμού και της Οδηγίας.

Συνεπώς, οι Homo Digitalis και Sarantaporo.gr συντάσσονται τόσο με τις Κατευθυντήριες Γραμμές του BEREC (παράγραφος 46), όσο και με το συμπέρασμα της ΕΕΤΤ (σελ. 19) ότι “το σημείο Α είναι πλήρως συμβατό με το υφιστάμενο πλαίσιο και δεν δημιουργεί περιορισμούς στην αγορά τερματικού εξοπλισμού”. Το αντίθετο μάλιστα, την ενισχύει. Ομοίως ισχύει και με τις συμπληρωματικές των παρόχων υπηρεσίες όπως η VoIP τηλεφωνία και Video on Demand, όπου ο τελικός καταναλωτής θα μπορεί να επιλέξει τον τερματικό εξοπλισμό που επιθυμεί για αυτές (πχ VoIP τηλέφωνο/τηλεφωνικό κέντρο, Video/Media player κτλ), ενισχύοντας έτσι τον υγιή ανταγωνισμό μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών και την καινοτομία στην ανάπτυξη τερματικού εξοπλισμού.

Στον αντίποδα, οι Homo Digitalis και Sarantaporo.gr δεν υποστηρίζουν τα σημεία Β και C για τη θέση του ΣΤΔ, καθώς αυτές οι επιλογές θα είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ανεξαρτησίας των χρηστών και πιθανώς θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αστάθεια στο δίκτυο, καθώς και πιθανούς κινδύνους ασφαλείας. Επιπλέον, ενδέχεται να δημιουργήσουν μονοπωλιακές πρακτικές στην παροχή υπηρεσιών δικτύου (βλ. VoIP υπηρεσιών) και online περιεχομένου (Video on Demand), με την υποχρέωση χρηστών να αποδέχονται και να πληρώνουν υπηρεσίες που τους παρέχονται στο πακέτο που πιθανόν να λάμβαναν από άλλους παρόχους υπηρεσιών σε οικονομικότερες τιμές.

Οι Homo Digitalis και Santaporo.gr προτείνουν λοιπόν τη θέση του ΣΤΔ στο σημείο Α για τους ανωτέρω λόγους.

3. Εάν προτείνετε τα σημεία Β ή C αναφερθείτε αναλυτικά στα κριτήρια της ενότητας 5 τα οποία συντρέχουν ή οποιαδήποτε επιπλέον κριτήρια που τεκμηριώνουν την πρότασή σας.

Οι Homo Digitalis και Santaporo.gr υποστηρίζουν μόνο την επιλογή του σημείου Α και αντιτίθεται σε οποιονδήποτε άλλο ορισμό.

4. Εάν προτείνετε το σημείο Α αιτιολογήστε γιατί κατά την κρίση σας δεν συντρέχουν λόγοι εφαρμογής των κριτηρίων iii-vi της ενότητας 5.

Οι Homo Digitalis και Santaporo.gr έχουν ως θέση ότι το ΣΤΔ στο σημείο Α είναι η μόνη εφικτή επιλογή τόσο για την βέλτιστη προστασία των δικαιωμάτων του τελικού χρήστη όσο και για την προώθηση της καινοτομίας αναφορικά με τον τομέα της αγοράς τερματικού εξοπλισμού.

Κανένας ουσιαστικός λόγος των κριτηρίων iii-vi που αναφέρονται στην Ενότητα 5 του εγγράφου της Δημόσιας Διαβούλευσης δεν θα μπορούσε να δικαιολογήσει οποιαδήποτε άλλη θέση του ΣΤΔ εκτός από το σημείο Α.

Συγκεκριμένα, αναφορικά με το κριτήριο iii «Απλούστευση των λειτουργιών του δημόσιου δικτύου», θα επιθυμούσαμε να διευκρινίσουμε ότι η άποψη πως ένας περιορισμένος αριθμός

διαφορετικών τύπων εξοπλισμού καθιστά λιγότερο περίπλοκες τις εργασίες του δικτύου δεν είναι ορθή. Αντιθέτως, εάν λίγοι μόνο τύποι δρομολογητών/μόντεμ κυριαρχούν στην αγορά, τότε πιθανά σημαντικά τεχνικά προβλήματα σε αυτούς τους τύπους θα μπορούσαν να επηρεάσουν έναν απροσδόκητα μεγάλο αριθμό χρηστών ταυτόχρονα προκαλώντας σημαντική δυσχέρεια στις εργασίες του δικτύου. Επομένως, η ποικιλία στους διαθέσιμους τύπους δρομολογητών λειτουργεί υπέρ της ασφάλειας της αγοράς.

Όσον αφορά το κριτήριο iv “Ασφάλεια του Δικτύου” θεωρούμε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να δικαιολογούν το επιχείρημα της απειλούμενης ασφάλειας των δικτύων, καθώς δεν έχουν παρατηρηθεί συγκεκριμένα φαινόμενα. Τα αναγκαία πρότυπα που εξασφαλίζουν τις υψηλές απαιτήσεις ασφάλειας, όπως το DSL ή το DOCSIS, είναι κατανοητά από τους κατασκευαστές ηλεκτρονικών συσκευών που πωλούνται στην Ευρώπη και υιοθέτησή τους βρίσκεται σε ώριμο στάδιο. Επομένως, καλούμε την ΕΕΤΤ να μην ενστερνιστεί μία εσφαλμένη αίσθηση ασφάλειας, όπως αυτή παρουσιάζεται από ορισμένους παρόχους σύνδεση και δικτύων.

Τέλος, σχετικά με το κριτήριο v “Διαχείριση Κίνησης Τοπικού Δικτύου (local traffic)”, θεωρούμε ότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων των τελικών χρηστών θα πρέπει να αποτελεί ένας από τους πλέον σημαντικούς παράγοντες για τον ορισμό του ΣΤΔ. Άρα, το σημείο Α είναι η μόνη επιλογή που διασφαλίζει την προστασία αυτή, καθώς η τοποθέτηση στα σημεία Β και C θα δημιουργούσε σημαντικές προκλήσεις για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των χρηστών. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και ο αρμόδιος φορέας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (BEREC) στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές που δημοσίευσε τον Μάρτιο του 2020 (παράγραφος 108).

Επίλογος

Έχοντας ολοκληρώσει τις απαντήσεις μας επί των συγκεκριμένων ερωτήσεων που έθεσε η ΕΕΤΤ, θα επιθυμούσαμε να υποστηρίξουμε επίσημα τα επιχειρήματα και τις τοποθετήσεις που έχουν υποβάλει ενώπιον της ΕΕΤΤ στο πλαίσιο της παρούσας Ανοιχτής Διαβούλευσης η οργάνωση Free Software Foundation Europe (FSFE), ο Οργανισμός Ανοικτών Τεχνολογιών ΕΕ/ΛΑΚ και η Ένωση Καταναλωτών Η Ποιότητα της Ζωής Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας στις θέσεις και τις προτάσεις μας.